

נחשב כאחד המקורות הרציניים והמהימנים בחקר בעיות אסטרטגיות בעולם בזמננו. סיכום זה, שהופיע מטעם המכון בסדרת ה"אדלפי פייפרס" שלו, הוכן על-ידי מיקל הוורד, מרצה למחקרי מלחמה באוניברסיטת לונדון ויועץ "המכון למחקרים אסטרטגיים ורוברט האנטר, מרצה ליחסים בין-לאומיים במכון ללימוד כלכלה בלונדון. איננו יכולים להספיק ולהביאו בחוברת זו במפורט. אך משום העניין שבמסקנותיו — ראינו לנכון להביא כאן לפחות את עיקרי סיכומיו, שתומצתו למעננו על-ידי אבידן.

חוברות ה"אדלפי פייפרס" אינן מיועדות לציבור הרחב, אלא למומחים והמת-עניינים במיוחד בשאלות אסטרטגיות או מדיניות-בטחוניות.

הננו מקווים כי מדור זה יפתח לקוראי "מערכות" אשנב לראיה מקפת יותר, ולשיקול בהיר יותר, לגבי בעיות אקטואליות המנסרות בחללו של עולם, והמש-פיעות גם על גורל ישראל וסביבותיה.

המ ע ר כ ת

לקחי מלחמת ששת הימים בעיני "המכון ללימודים אסטרטגיים".

של בעיה מדינית, לעשות זאת במהירות, אם יש ברצונה להצליח. ולאחר שהצליחה, גורם אי-רצונן של מעצמות-העל להסכים לסכסוך נוסף לכך כי מניחות הן לה בדיעבד לשמור על הישגיה. זהו לקח קודר, שכן מעניק הוא תגמול להר-פתקנות ולמהלומה מקדימה" (ע' 41).

שאלה נוספת ששואלים המחברים היא, הפתרה המלחמה את הבעיות המדיניות שגרמו להתלקחותה? הם מבחינים כאן במישורי-בעיות אחדים:

ראשית, האיבה הבסיסית בין ישראל לערב. המחברים מטי-לים ספק רב בהנחה הקובעת כי איבה זו תפוג בהדרגה ויבוא פיתרון-של-שלום. אדרבא, הסכסוך הולך ומחמיר, ויתכן שאחת הסיבות להחמרה זו הוא היותה של ישראל אומה מערבית (ע' 41 — הדגשה במקור). "ויותר מכל עם מזרח-תיכוני אחר ניחנה ישראל בתכונות של עבודה קשה, ידע טכני וביטחון עצמי אותו ייחסו היסטוריונים — בטעות — לדת הפרוטסטנטית ולרוח הקפיטליזם" ... שגשוגה הכלכלי של יש-ראל נערץ על-ידי המערב, אך הערבים רואים אותו בעיניים אחרות ותוהים מי עשוי לשלוט במזרח התיכון בסוף המאה ה-20? (שם).

שנית, תפקידן של המעצמות: הללו לא זו בלבד שאינן פוע-לות להפגת המתיחות, אלא שעל-ידי הגברת מירון החימוש באיזור הן אף מטפחות אותה.

(המשך בעמ' 63)

"יש להניח כי מלחמת ישראל-ערב השלישית תילמד מכאן ואילך בבתי-הספר לפיקוד ומטה במשך שנים רבות. בדומה למסעותיו הראשונים של נפוליון, מאיר מבצעו של צה"ל את עקרונות המלחמה הקלאסיים, המופיעים בספרים התור-רתיים..." כך נפתח פרק המסקנות (ע' 39) בחוברת על אודות מלחמת ששת הימים, שהוצאה לאור על-ידי "המכון הבריטי ללימודים אסטרטגיים"¹.

לאחר דיון ברקע המלחמה ובמהלכה, לפי תיאור המערכות, המוכרות היטב לכולנו, עורכים מחברי החוברת השוואה קצרה של איכותם היחסית של הצבאות הלוחמים. המדינות הערביות מוצגות כמדינות מתפתחות-חלקאיות, בעלות שכבת-אוכלוסיה מודרנית מצומצמת, ואשר קציני צבאותיהן מעדיפים תדיר את הקיצוניות הפוליטית על ההתמחות במלאכתם הצבאית. משנשתבשו תכניותיהם המוקדמות התמוטטו צבאות אלה, בדומה להתמוטטותם של צבאות אירופה נוכח הסתערות גייסותיה של צרפת המהפכנית בסוף המאה הי"ח (ע' 28).

את פרק המסקנות פותחים המחברים בסקירת גורם הזמן, בהק-שרו הפוליטי: צה"ל ידע כי אינו פועל בחלל פוליטי ריק, ולפיכך התבסס בתכנוניו על "מרחב" זמן בן שלושה ימים. "הלקח ברור: כל עוד קיים הסכם-שבשתיקה בין מעצמות-העל לשיתוף-פעולה במניעת סכסוכים גלויים, המאיימים על שלום העולם — נאלצת מדינה המפעילה כוח גלוי לפיתרונה

1. Michael Howard & Robert Hunter, *Israel and the Arabs: The Crisis of 1967* (London, 1967), 51 M.